

Joachim Pastorius ab Hirtenberg

[nauczyciel](#)

[guwerner](#), [pisarz](#), [uczeń](#)

Ur. 15.9.1611, Głogów

Zm. 26.12.1681, Frombork

Dane rodziców

Hirten Pastorius

Wychowanie i wykształcenie

Kształcił się początkowo na [Śląsku](#), a następnie studiował w [Niemczech](#). Naukę na uniwersytecie musiał jednak przerwać z powodów finansowych.

Etapy kariery dot. edukacji

Jako innowierca utrzymywał bliższe kontakty z polskimi rodzinami magnackimi Denhoffów i Leszczyńskich. W latach trzydziestych XVII wieku przystąpił do zboru ariańskiego. Korzystając z patronatu przedstawicieli nowego wyznania, podjął [pracę wychowawczą](#). W 1632 roku wyruszył jako [preceptor](#) w [podróż zagraniczną](#), sprawując opiekę nad młodzieżą kalwińską i ariańską jadącą się uczyć. Wraz z [Marcinem Ruarem](#) przebywał wówczas (od 1632 roku) najpierw w [Niemczech](#) ([Hamburg](#), gdzie odwiedził Hugo Grotiusa), a później dopłynął statkiem do [Holandii](#). Tutaj zatrzymano się w [Amsterdamie](#) i [Lejdzie](#). Wiele czasu poświęcano na studia [teologiczne](#), słuchając wykładów remonstrantów. Ważnymi etapami tej podróży było też zwiedzanie [Anglii](#) i [Francji](#). Po powrocie do kraju w 1633 roku Pastorius związał się bliżej ze środowiskiem ariańskim w Polsce (m.in. przebywając w [Rakowie](#)). To umożliwiło mu kolejny wyjazd w [podróż edukacyjną](#). Tym razem pojechał znowu do [Holandii](#) jako [guwerner](#) Piotra Sieniuty, Władysława Lubienieckiego oraz Pawła Iwanickiego. Udano się statkiem przez [Niemcy](#) do [Holandii](#) ([immatrykulacja](#) w [Lejdzie](#) – 8 września 1636 roku). W latach 1635-1640 Pastorius wraz ze swymi podopiecznymi poświęcał czas studiom [teologicznym](#) w [Lejdzie](#), a później przeniesiono się na studia do [Orleanu](#). Zwiedzano również [Francję](#) i [Anglię](#). W 1641 roku powrócił do [Lejdy](#) i tam uzyskał [doktorat](#) z [medycyny](#). W trakcie zagranicznych studiów i [podróży](#) utrzymywał ściśle kontakty ze środowiskiem uczonych oraz zbierał materiały historyczne.

Drugim elementem jego kariery edukacyjnej była nauka w protestanckich gimnazjach [Prus Królewskich](#). W 1650 roku został nauczycielem [historii](#) w [gimnazjum](#) w [Elblągu](#) oraz [fizykiem miejskim](#). Został [rektorem](#) tego [gimnazjum](#), wydając również drukiem [pracę](#) o teorii nauczania dedykowaną poglądom [Jana Amosa Komeńskiego](#). W początkach 1655 roku został nominowany na profesora [historii gimnazjum gdańskiego](#). Wydrukował wiele prac historycznych w związku ze swoją działalnością edukacyjną. Zaangażował się także w działalność dyplomatyczną w służbie króla polskiego. W 1667 roku złożył rezygnację ze stanowiska nauczyciela gimnazjalnego. Po śmierci żony w 1675 roku dokonał konwersji na katolicyzm i rozpoczął karierę kościelną. Prowadził ożywioną korespondencję z prymasem Wacławem Leszczyńskim, donosząc mu z [Gdańska](#) o wydarzeniach natury politycznej, naukowej i edukacyjnej.

Fakty z życia osobistego

Wywodził się z rodziny mieszczańskiej. Szlachecki indygenat otrzymał w 1662 roku od króla Jana Kazimierza za zasługi naukowe.

Z małżeństwa z córką kupca poznańskiego miał kilkoro dzieci. Jeden z jego synów wydał kilka jego prac naukowych. Krótko przed śmiercią został kanonikiem warmińskim.

Żył w [XVII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław, rkps 649, Joachim ab Hirtenberg Pastorius, *Listy Joachima ab Hirtenberg Pastoriusa do Stanisława Bużeńskiego i Wacława Leszczyńskiego z lat 1662-1680.*
2. *Album studiosorum Academiae Lugduno-Batavae MDLXXV-MDCCCLXXV accedunt nomina curatorum et profesorum per eadem saecula*, ed. W. N. du Rieu, Hagae, 1875.
3. *Wybór źródeł do dziejów oświaty i nauki Pomorza Gdańskiego w XVII i XVIII wieku*, wyd. K. Kubik, Gdańsk, 1965.

Przedmiotowa

1. L. Mokrzecki, *Pastorius Joachim*, Polski słownik biograficzny, t. 25, Wrocław, 1980.

